

Doç. Dr. N. Füsün Nomer Ertan

Istanbul Üniversitesi Hukuk Fakültesi

Ticaret Hukuku Anabilim Dalı

HAKSIZ REKABET HUKUKU

6102 SAYILI

TÜRK TİCARET KANUNU'NA GÖRE

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ	VII
İÇİNDEKİLER	IX
KISALTMALAR	XXIX
YARARLANILAN KAYNAKLAR	XXXV

Giriş

I. Konunun Tanıtılması	1
II. Kavram	4
III. Benzer Kurumlar	5
1. Rekabet Hukuku	5
2. Rekabet Yasağı	7

Birinci Bölüm Genel Esaslar

§1 Türk Hukukunda Haksız Rekabetin Düzenleniş Tarzı

I. Tarihi Gelişim	9
II. 1926 tarihli ve 865 sayılı Ticaret Kanunu	11

III.	1926 tarihli ve 818 sayılı Borçlar Kanunu	13
	1. İlgili Madde	13
	2. Kısa İzahat	14
	3. Değerlendirme	16
IV.	1956 tarihli ve 6762 sayılı Türk Ticaret Kanunu.....	16
V.	1 Temmuz 2012’de Yürürlüğe Giren Kanunlar: 6162 s. Türk Ticaret Kanunu ve 6098 s. Türk Borçlar Kanunu	17
	1. 6102 sayılı ve 2011 tarihli Türk Ticaret Kanunu.....	17
	a) Genel Olarak	17
	b) Yeni TTK – Eski TTK: Kısa Bir Karşılaştırma	19
	2. 6098 sayılı ve 2011 tarihli Türk Borçlar Kanunu	21
VI.	Mehaz: Her Seferinde İsviçre Hukuku	22
VII.	1 Ocak 1957’den Beri Çifte Düzenleme: Haksız Rekabet Hem Borçlar Kanunu’nda Hem de Türk Ticaret Kanunu’nda Düzenlenmiştir	23
	1. Kanunların Uygulama Alanlarının Tesbiti	23
	2. Değerlendirme: Neden Aynı Konu İki Farklı Düzenleme? Neden Özel Kanun Değil de TTK/ TBK?	30
VIII.	İlgili Diğer Mevzuat	33
	1. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun	33
	2. İthalatta Haksız Rekabetin Önlenmesi Hakkında Kanun.....	37
IX.	Milletlerarası Özel Hukuk.....	39
	1. İlgili Kanun Hükmü: MÖHUK m.37.....	39
	2. Kısa İzahat	40
	3. Karşılaştırma: Avrupa Birliği Hukuku	42

§2 Milletlerarası Düzenlemeler ve Yabancı Ülke Hukukları

I.	Milletlerarası Anlaşmalar	45
	1. Sevr Antlaşması ve (Lozan) Ticaret Mukavelenamesi.....	45

2. Sınai Mülkiyetin Korunmasıyla İlgili Paris Sözleşmesi (Paris Convention for the Protection of Industrial Property).....	48
a) Genel Olarak.....	48
b) Sözleşme'nin İlgili Maddeleri.....	49
c) Kısa İzahat	50
aa) Eşit işlem ilkesi	50
bb) Asgarî Koruma.....	50
cc) 10. birinci mükerrer madde	51
dd) 10. ikinci mükerrer madde	52
3. TRIPS: Ticaretle Bağlantılı Fikri Mülkiyet Hakları Anlaşması (Agreement on Trade-Related Aspects of Intellectual Property Rights)	52
a) Genel Olarak.....	52
b) Anlaşma'nın İlgili Maddeleri	54
4. Dünya Fikri Mülkiyet Teşkilatı: Model Şartlar (World intellectual Property Organisation – WIPO: Model Provisions).....	55
II. Avrupa Birliği Hukuku	55
1. Genel Olarak	55
2. Yanıltıcı ve Karşılaştırmalı Reklama İlişkin Yönerge	56
3. Haksız Ticarî Uygulamalara İlişkin Yönerge.....	57
III. Avrupa Birliği Ülkeleri	58
1. Fransa.....	58
2. İngiltere	59
a) Genel Olarak	59
b) Avrupa Birliği Yönergelerinin Uyumlaştırılması.....	60
c) İngiliz hukukuna ait kavramlar	61
aa) Malicious falsehood.....	61
bb) Passing off.....	62
3. Almanya	63

IV. İsviçre Hukuku	66
--------------------------	----

**§3 Haksız Rekabet Hükümlerinin Amacı,
Korunan Menfaatler ve Genel İlke (TTK m.54)**

I. Yeni TTK'da Yeni Bir Hüküm: m.54.....	69
II. TTK m.54'ün Öngörülme Sebebi	70
1. TTK m.54'ün Gerekçesi:	71
2. Mevzuatımızda UYG Art.1 ve 2'nin Öngörülme Sebepleri	73
a) İsviçre haksız rekabet hukukunun tarihçesine kısa bir bakış	74
b) İsviçre UYG Art.1 ve 2'nin Gerekçesi.....	77
III. Haksız Rekabet Hükümlerinin Amacı (TTK m.54/I).....	79
1. Amaç: Bütün Katılanların Menfaatine Dürüst ve Bozulmamış Rekabetin Sağlanması.....	79
2. Sorun: Kanunda "Amaç" Hükmüne Yer Vermeye Gerek Var mı?	82
3. Değerlendirme	84
IV. Haksız Rekabet Hükümleri ile Korunan Menfaatler	85
1. Genel Olarak	85
2. Mevzuatımızda.....	88
a) 818 ve 6098 sayılı Borçlar Kanunlarında.....	88
b) 865 sayılı ve 1926 tarihli Türk Ticaret Kanunu'nda	88
c) 6762 sayılı ve 1956 tarihli Türk Ticaret Kanunu'nda	89
d) 6102 sayılı ve 2011 tarihli Türk Ticaret Kanunu'nda	89
aa) Genel Olarak	89
bb) Menfaati korunanlar: Rakipler, müşteriler, diğer piyasa katılımcıları ve toplum	90
cc) Müşteri mi Tüketici mi?	93
dd) Toplum menfaatleri	95
V. Genel İlke/ Tanım (TTK m.54/II).....	96
1. Genel Olarak	96

-
2. TTK m.55’de Sayılan Haksız Rekabet Hallerinin Genel İlke/ Tanım Karşısındaki Konumu (Haksız Rekabetin Tespitinde Hükümlerin Uygulanma Sırası)..... 97
 3. Haksız Rekabetin Şartları..... 99
 - a) Ticarî bir davranış veya uygulama mevcut olmalıdır 100
 - aa) “Ticarî” ifadesinin anlamı: Ticari hayatı ve iktisadî rekabeti etkileyen 100
 - bb) Davranış veya uygulamanın TTK m.54 anlamında ticari olması için esnaf veya tacir olmak zorunlu değildir101
 - cc) Resmî makam ve kuruluşların ticarî davranış ve uygulamalarının haksız rekabet teşkil edip etmeyeceği 102
 - dd) Bilimsel çalışma ve araştırma sonuçlarının yayınlanmasının ticarî bir davranış ve uygulama olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği 105
 - ee) Sohbet, işletme içi sirküleler ile internet ortamındaki paylaşımların ticarî davranış ve uygulama olarak nitelendirilip nitelendirilemeyeceği106
 - b) Davranış veya uygulama, aldatıcı veya herhangi diğer bir şekilde dürüstlük kuralına aykırı olmalıdır..... 108
 - aa) Dürüstlük kuralı ve hakkın kötüye kullanılması yasağı (MK m.2)..... 108
 - bb) ETTK..... 109
 - cc) TTK’nın Gerekçesi111
 - dd) Netice: Haksız rekabetin kabulü için dürüstlük kuralına aykırı hareket veya uygulama olmalıdır 112
 - c) Davranış veya uygulama rakipler arasındaki veya tedarik edenlerle müşteriler arasındaki ilişkileri etkilemelidir (Taraflar arasında rekabet ilişkisinin varlığı zorunlu değildir)114
 - aa) Genel Olarak114
 - bb) 6762 sayılı TTK..... 115

cc) TTK m.54/II'nin Gerekçesi.....	115
dd) Mehaz İsviçre 1986 t. UWG Art.2'nin Gerekçesi.....	116
ee) Netice: Haksız rekabetin kabulü için taraflar arasında rekabet ilişkisi zorunlu değildir	117
4. Haksız Rekabetin Varlığı İçin Failin Yarar Sağlaması veya Kusurlu Olması, Haksız Rekabete Uğrayanın Zarar Görmüş Olması Gerekli Değildir	119
a) Failin yarar sağlamış olması gerekli değildir.....	120
b) Failin kusurlu olması gerekli değildir	121
c) Haksız rekabete uğrayanın zarar görmesi gerekli değildir	123
5. Kanaatimiz	125

İkinci Bölüm

Haksız Rekabet Halleri

(TTK m.55)

§4 Dürüstlük Kuralına Aykırı Reklam ve Satış Yöntemleri Kullanmak (TTK m.55/I,a)

I. Kötüleme (m.55/I,a-1).....	131
1. Genel Olarak	131
2. Şartları	132
a) Açıklama	132
b) Açıklamanın konusu: Başkaları, başkalarının malları, iş ürünleri, fiyatları, faaliyetleri ve ticari işleri	135
c) Açıklamanın niteliği: Yanlış, yanıltıcı veya gereksiz yere incitici	137
3. Değerlendirme Ölçütleri: Gerçekler ve Açıklamanın Orta Yetenekteki Olağan Muhatabı.....	143
4. Türk Medeni Kanunu'nun 24. Maddesi İle Arasındaki İlişki	146

5. Yeni TTK'da Bulunmayan Bir Hüküm: ETTK m.57/2 – Başkaları Hakkında Gerçeğe Aykırı Bilgi Vermek.....	148
II. Gerçek dışı ve/veya Yanıltıcı Açıklamalarla Kendini ya da Üçüncü Kişiyi Rekabette Öne Geçirmek (TTK m.55/I,a- 2)	149
1. Genel Olarak	149
2. Şartları	150
a) Açıklama	150
b) Açıklamanın konusu: Açıklama yapanın kendisi, ticari işletmesi, işletme işaretleri, malları, iş ürünleri, faaliyetleri, fiyatları, stokları, satış kampanyalarının biçimi ve iş ilişkileri.....	150
c) Açıklamanın niteliği: Gerçek dışı veya yanıltıcı	151
3. Gerçek Dışı ve/ veya Yanıltıcı Açıklamalarla Üçüncü Kişinin Rekabette Öne Geçirilmesi.....	153
4. Değerlendirme Ölçütü: Açıklamanın Orta Yetenekteki Olağan Muhatabı	154
5. Aldatıcı Reklamlar.....	154
6. Örnekler	158
III. Kendini Üstün Yetenekli Göstermek (TTK m.55/I,a- 3)	162
1. Genel Olarak	162
2. ETTK ve Mevzuatın UYG ile Karşılaştırma.....	164
3. Örnekler	165
IV. Karıştırılmaya Yol Açan Önlemler Almak (İltibas, TTK m.55/I,a- 4)	168
1. Genel Olarak	168
2. Terim: Karıştırılma mı, İltibas mı?.....	170
3. Fikri Mülkiyet Haklarının Haksız Rekabet Hükümleri Çerçevesinde Korunması.....	171
a) ETTK ile yeni TTK'nın karşılaştırılması.....	171
b) Özel hükümler ile haksız rekabet hükümlerinin birlikte (kümülatif olarak) uygulanması mümkün müdür?	174

aa) Sorunun ortaya konulması.....	174
bb) Türk hukuku	175
cc) İsviçre hukuku	178
dd) Kanaatimiz: Öncelikle özel düzenlemelerin uygulanması gerekir. Ancak özel düzenlemelerin koruma sağlayamadığı durumlarda haksız rekabet hükümlerine dayanmak mümkündür.....	180
4. Karıştırılmanın Şartları	185
a) İki mal, iş ürünü, faaliyet, iş veya tanıtma vasıtasının bulunması	186
b) Benzerlik bulunması.....	186
c) Hukuken haklı ve korunabilir nitelikteki bir öncelik hakkına dayanarak kullanma	190
5. Örnekler	191
6. Paralel İthalat	204
7. Yeni TTK’da Bulunmayan Eski Bir Hüküm: İltibasa (Karıştırılmaya) Meydan Veren Malları Elinde Bulundurmak (ETTK m.57/5)	206
V. Karşılaştırma Yapmak (TTK m.55/I,a-5).....	209
1. Genel Olarak	209
2. ETTK ve Karşılaştırmalı Reklamlar	210
3. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun	212
4. TTK’da Karşılaştırma Yapmak Suretiyle Haksız Rekabet	215
a) Karşılaştırma	215
b) Karşılaştırmayı yapan kişi: Rakip veya üçüncü kişi	216
c) Karşılaştırmanın konusu: Kişinin kendisi, malları, iş ürünleri, faaliyetleri, fiyatları	216
d) Haksız rekabet teşkil eden karşılaştırmanın özellikleri: Gerçeğe aykırı, yanıltıcı, rakibini kötileyici veya tanınmışlığından yararlanan.....	217
aa) Genel olarak.....	217
bb) Gerçeğe aykırı.....	219

cc) Yanılıcı.....	220
dd) Rakibini gereksiz yere kötüleyici	221
ee) Gereksiz yere rakibin tanınmışlığından yararlanan ...	222
VI. Tedarik Fiyatının Altında Satış Yapmak (TTK m.55/I,a-6)	223
1. Genel Olarak	223
2. Haksız Rekabetin Şartları.....	225
a) Seçilmiş bazı mal, ürün veya hizmetler	225
b) Birden çok kere tedarik fiyatının altında satışa sunum.....	225
c) Sunumları reklamlarda özellikle vurgulamak	227
d) Kendisinin veya rakiplerin yeteneği hakkında müşterileri yanıltmak.....	227
3. Değerlendirme.....	228
VII. Ek Edimlerle Sunumun Gerçek Değeri Hakkında Yanıltmak (TTK m.55/I, a-7)	229
1. Genel Olarak	229
2. Ek Edim	230
a) Genel olarak	230
b) Kavram	230
c) Ek edimin özellikleri.....	231
aa) Ek edim, her türlü mal veya hizmet olabilir	231
bb) Ek edim bedelsizdir	231
cc) Ek edim, asıl edimden bağımsız ve tek başına iktisadi bir değere sahiptir	233
dd) Ek edimi konu alan hukuki işlem, asıl hukuki işlemin akdedilmesi şartına bağlıdır	234
3. Ek Edimlerle Haksız Rekabet	234
a) Haksız rekabet hali: Ek edimlerle müşterilerin yanıltılması.....	234
b) Yanıltmanın konusu: Sunumun gerçek değeri	235
c) Yanıltılan: Müşteriler.....	236
d) Ek edimin değeri.....	237

4. Değerlendirme.....	238
VIII. Saldırgan Satış Yöntemleri Kullanmak (TTK m.55/I, a-8).....	240
1. Genel Olarak.....	240
2. Haksız Rekabetin Şartları.....	242
a) Saldırgan satış yöntemi uygulamak.....	242
aa) Satış yöntemi.....	242
bb) Salgırdanlık	243
b) Müşterinin karar verme özgürlüğünü sınırlandırmak.....	244
c) Örnekler.....	244
d) E-Posta, SMS ve telefon gibi vasıtalar üzerinden uygulanan reklam ve satış yöntemleri.....	246
3. Saldırgan Reklamlar.....	249
IX. Gizlemek Suretiyle Yanıltmak (TTK m.55/I, a-9).....	251
1. Genel Olarak.....	251
2. Şartları	252
a) Gizlemek	253
b) Müşterilerin yanıltılması	254
3. Örnekler	255
X. Taksitle Satış ve Tüketici Kredilerine İlişkin Kamuya Yapılan İlanlarda Eksik Açıklamalar Yapmak (TTK m.55/I, a- 10 ve 11), Eksik veya Yanlış Bilgi İçeren Sözleşme Formülleri Kullanmak (TTK m.55/I, a-12)	258
1. İlgili Hükümler.....	258
2. Hükümlerin Öngörülüş Amacı (ratio legis).....	261
3. Taksitle Satış ve Tüketici Kredilerine İlişkin Mevzuat: TBK ve TKHK	263
a) Taksitle satış sözleşmesi	263
b) Tüketici kredileri	265
c) Reklamlar.....	267
4. Haksız Rekabetin Şartları.....	269
a) TTK m.55/I-a-10	269

aa) Taksitle satış veya benzeri hukuki işlemin varlığı	269
bb) Kamuya yapılmış ilân.....	272
cc) İlânda unvanın ya da peşin veya toplam satış fiyatının veya taksitle satıştan kaynaklanan ek maliyetin belirtilmemesi.....	274
b) TTK m.55/I-a-11	276
aa) Tüketici kredisi.....	276
bb) Kamuya yapılmış ilân.....	276
cc) İlânda unvanın ya da kredilerin net tutarlarının veya toplam giderlerin veyahut da efektif yıllık faizlerinin belirtilmemesi.....	277
c) TTK m.55/I-a-12	277
aa) Taksitle satış veya tüketici kredisi sözleşmesi sunmak veya akdetmek	278
bb) Satıcının veya kredi veren kişinin işletmesine ilişkin faaliyetleri çerçevesinde hareket etmesi.....	280
cc) Sözleşme formüllerinde belirli bilgilere yer verilmemesi	280
i. Sözleşme formülleri.....	280
ii. Formüllerde bulunması gerekli bilgiler	282
5. Değerlendirme.....	283

§5 Sözleşmeyi İhlale veya Sona Erdirmeye Yönelmek (TTK m.55/I, b)

I. Genel Esaslar.....	285
II. Sözleşmeye Aykırı Davranmaya Yönelmek (b-1)	287
1. Haksız Rekabet Fiilini Gerçekleştiren Kişinin Tarafı Olmadığı Bir Sözleşmenin Mevcudiyeti	288
2. Sözleşmeye Aykırı Davranmaya Yönelmek.....	288
a) Akde aykırı davranmaya yöneltilen taraf: Müşteri	288
b) Yönelmek.....	290
3. Müşterinin Sözleşme Hükümlerine Aykırı Davranması.....	291

4. Amaç: Müşteri ile Bizzat Sözleşme Yapmak.....	291
III. Üçüncü Kişilerin Yardımcılarına Yarar (Menfaat) Sağlanması veya Önerilmesi (m.55/I, b-2)	292
1. Üçüncü Kişinin İşçisi, Vekili veya Diğer Yardımcı Şahısları .	293
2. Hak Edilmemiş veya Yükümlülükler Aykırı Davranmaya Yöneltebilecek Yarar Sağlamak veya Önermek.....	294
3. Amaç: Kendisine veya Başkalarına Çıkar Sağlamaya Çalışmak.....	295
4. Örnekler.....	296
IV. Üçüncü Kişilerin Yardımcılarını Üretim ve İş Sırlarını İfşa veya Ele Geçirmeye Yöneltmek (m.55/I,b-3).....	297
1. Üçüncü Kişinin İşçisi, Vekili veya Diğer Yardımcı Şahısları .	298
2. Üretim ve İş Sırrı	298
3. Sır Saklama Yükümlülüğü.....	299
4. İfşa veya Ele Geçirmeye Yöneltmek	300
5. Rekabet İlişkisi Gerekli Değildir	301
V. Sözleşmeyi Sona Erdirmeye Yöneltmek (m.55/I, b-4)	301
1. Genel olarak	301
2. Hükmün Uygulama Alanı: Satış, Peşin Satış ve Tüketici Kredisiz Sözleşmesi.....	303
3. Müşteriyi Sözleşmeyi Sona Erdirmeye Yöneltmek.....	306
4. Müşterinin Sözleşmeyi Sona Erdirmesi	306
a) Cayma ve fesih	306
b) Sözleşmenin hukuka aykırı olarak sona erdirilmesi.....	310
5. Amaç: Müşteri ile Bizzat Sözleşme Yapmak.....	312
6. Örnekler.....	312
VI. Değerlendirme.....	313

§6 Başkalarının İş Ürünlerinden Yetkisiz Yararlanmak (TTK m.55/I,c)

I. İlgili Hüküm	316
-----------------------	-----

II.	Korunan Değer: İş Ürünü.....	318
III.	Kendisine Emanet Edilmiş İş Ürünüden Yetkisiz Yararlanmak (m.55/I, c-1)	319
IV.	Kendisine Yetkisiz Olarak Sağlanmış Olduğunu Bilmesi Gerektiği Hâlde, Üçüncü Kişiye Ait İş Ürünüden Yararlanmak (m.55/I, c-2)	320
V.	Kendisinin Uygun Bir Katkısı Olmaksızın Başkasına Ait Pazarlanmaya Hazır İş Ürünü Teknik Çoğaltma Yöntemleriyle Devralıp Onlardan Yararlanmak (m.55/I, c-3)	322
	1. Genel Olarak	322
	2. Pazarlanmaya Hazır İş Ürünü.....	323
	a) İş ürünü	323
	b) Pazarlanmaya hazır.....	324
	3. Teknik Çoğaltma Yöntemleri (Reproduksiyon)	325
	4. Uygun Katkı.....	325
VI.	Örnekler	327

§7 Üretim ve İş Sırlarını Hukuka Aykırı Olarak İfşa Etmek (TTK m.55/I,d)

I.	İlgili Hüküm.....	329
II.	Haksız Rekabet: Sırların Hukuka Aykırı Olarak İfşası.....	330
III.	Örnek Hal: Hukuka Aykırı Olarak Öğrenilen Üretim ve İş Sırlarının Değerlendirilmesi veya Başkalarına Bildirilmesi.....	334
	1. Üretim veya İş Sırlarının Mevcut Olması	334
	2. Üretim ve İş Sırlarının Gizlice veya İzinsiz ya da Hukuka Aykırı Bir Şekilde Ele Geçirilmesi	335
	3. Üretim ve İş Sırlarının Değerlendirilmesi veya Başkalarına Bildirilmesi	335

§8 İş Şartlarına Uymamak (TTK m.55/I,e)

I.	Hükümün Amacı	337
II.	Haksız Rekabetin Şartları	338

1. İş Şartları.....	338
2. Rakiplerin de İş Şartlarına Uymakla Yükümlü Olması	339
a) Rakip.....	339
b) Rakiplerin de uyması gereken iş şartları: Kanun veya sözleşmede öngörülmüş ya da bir meslek dalında veya bölgede geçerli örf veya adet hukuku kuralları	340
3. İş Şartlarına Uymamak.....	343
III. Haksız Rekabetin Gerçekleşmesi İçin Haksız Avantaj Elde Etmek Gerekli Değildir	343
IV. Örnekler	343

§9 Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Koşulları (Şartları) Kullanmak (m.55/I,f)

I. Genel Olarak.....	348
II. Kavram	350
1. TTK m.55/I,f’de İki Farklı Kavram Kullanılmıştır: İşlem Şartları ve Genel İşlem Şartları (Koşulları).....	350
2. TBK m.20-25: Genel İşlem Koşulları mı, Genel İşlem Şartları mı?	351
III. Türk Hukukunda Genel İşlem Koşullarını Düzenleyen Hükümler: TBK, TKHK ve TTK.....	352
IV. Türk Borçlar Kanunu’nda Genel İşlem Koşulları: Kısa İzahat	355
1. Tanım.....	355
2. Genel İşlem Koşullarının Denetimi.....	357
a) Yürürlük (kapsam, bağlayıcılık) denetimi	358
b) Yorum denetimi.....	361
c) İçerik denetimi	361
aa) Ölçüt: Dürüstlük kuralı	361
bb) Dürüstlük kuralına aykırı genel işlem koşullarının tespiti.....	362
i. TBK m.24: Değiştirme yasağı	362
ii. Tüketici hukuku	364

iii. Saydamlık kuralı.....	364
iv. TTK m.55/I,f.....	365
cc) Sorun: TBK m.27/II,c.2'nin uygulanması mümkün müdür?.....	365
3. Kişi Bakımından Uygulama Alanı: TBK Hükümlerinin Tacire Uygulanıp Uygulanmayacağı.....	366
a) Görüşler	366
b) Tespit: Türk Borçlar Kanunu'nda kişi bakımından özel bir sınırlama öngörülmemiştir	369
c) TTK m.18/II: Basiretli iş adamı gibi davranma ilkesinin getirdiği sınırlamalar	370
aa) Yürürlük denetimi	371
bb) Yorum ve içerik denetimleri	373
V. Haksız Rekabet Teşkil Eden Hal: Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Koşulu Kullanmak	375
1. Kural: Genel İşlem Koşulu Kullanmak Haksız Rekabet Teşkil Etmez.....	375
2. Dürüstlük Kuralına Aykırı Genel İşlem Koşulu Kullanmak Haksız Rekabettir	375
a) Genel olarak	375
b) Haksız rekabetin gerçekleşmiş olması için, dürüstlük kuralına aykırı genel işlem koşulu içeren sözleşmenin kurulmuş olması zorunlu mudur?.....	375
c) Hem TBK'da hem de TTK'da aynı kriter kabul edilmiştir: Dürüstlük kuralına aykırılık	377
d) TTK m.55/I,f uyarınca kullanımı haksız rekabet teşkil eden genel işlem koşulları, TBK m.25 çerçevesinde kesin hükümsüz olan genel işlem koşullarıdır	378
e) TKHK anlamında "haksız şart" ile TBK uyarınca "yazılmamış sayılan" genel işlem koşulu kullanılması haksız rekabet teşkil eder mi?.....	379
3. Örnek: TTK m.55/I,f.....	380

a) Genel Olarak	380
b) Şartları	381
aa) Önceden Yazılmış Olma.....	381
bb) “Yanıltıcı” Olma	382
cc) Diğer taraf aleyhine olma.....	384
dd) Kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılma veya sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve/veya borçlar öngörme	385
i. Genel işlem koşulunun (diğer taraf aleyhine) doğrudan veya yorum yoluyla uygulanacak kanuni düzenlemeden önemli ölçüde ayrılması:	386
ii. Genel işlem koşulunun (diğer taraf aleyhine) sözleşmenin niteliğine önemli ölçüde aykırı haklar ve borçlar dağılımı öngörmesi:	387
4. Haksız Rekabet Teşkil Eden (Dürüstlük Kuralına Aykırı) Genel İşlem Koşullarının Diğer Örnekleri.....	388
VI. Değerlendirme.....	388

Üçüncü Bölüm

Haksız Rekabetin Sonuçları

§10 Hukuki Talepler

I. Davalar.....	393
1. Genel Olarak	393
2. Dava Türleri	398
a) Tespit davası	398
aa) Tespit davasının açılabilmesi için haksız rekabeti gerçekleştiren kişinin kusurunun bulunması gerekmez.	399
bb) TTK m.56/I,a’da düzenlenmiş olan tespit davası, HMK m.106 ve 107/III’den bağımsız, bu	

hükümlerin öngördüğü şartlara tâbi olmaksızın açılabilen, haksız rekabet hukukuna özgü davadır.....	399
cc) Tespit davası açılabilmesi için hukuki yararın bulunmasının gerekli olup olmadığı.	400
dd) Tespit davası, haksız rekabet teşkil eden fiilin veya uygulamanın ya da davranışın gerçekleşmesinden önce, haksız rekabet devam ederken ve sona ermesinden sonra da açılabilir.	402
ee) Tespit hükmü, kesin hüküm ve kesin delil teşkil eder, ilâmlı icra yolu ile icraya konulamaz.....	403
b) Men (Sona erdirmeye) ve önleme davaları.....	403
aa) Kavram	403
bb) Sona erdirmeye (men) davası	408
i. Sona erdirmeye (Men) davası, haksız rekabet devam ettiği hallerde haksız rekabetin sona erdirilmesini sağlamak amacı ile açılır.	408
ii. Sona erdirmeye (Men) davasının açılabilmesi için haksız rekabeti gerçekleştiren kişinin kusurunun bulunması gerekli değildir	409
iii. Davanın kabulü durumunda haksız rekabet teşkil eden davranışın sonlandırılmasına yönelik bir hüküm kurulur.....	409
cc) Önleme davası.....	410
i. Önleme davası haksız rekabet gerçekleşmeden önce veya sona ermesinden sonra tekrarını engellemek amacı ile açılır.	410
ii. Önleme davasının açılabilmesi için kusurun varlığı aranmaz.	411
iii. Davanın kabulü durumunda, somut bir davranışta bulunulması -henüz davranış gerçekleşmeden- yasaklanır.	412
c) Eski hale iade davası	412
aa) Haksız rekabetin sonucu olan maddi durumun ortadan kaldırılması	413

bb) Haksız rekabet yanlış veya yanıltıcı beyanlarla yapılmışsa bu beyanların düzeltilmesi.....	414
cc) Haksız rekabetin işlenmesinde etkili olan araçların ve malların imhası	415
d) Tazminat davası.....	415
aa) Maddi zararın giderilmesi talebi	415
i. Haksız rekabet teşkil eden bir fiilin gerçekleşmiş olması gerekir.....	417
ii. Haksız rekabeti gerçekleştiren kişinin kusurlu olması gerekir.....	418
iii. Haksız rekabete uğrayan kimsenin zarar görmüş olması gerekir.	419
iv. Haksız rekabet ile zarar arasında uygun illiyet bağının bulunması gerekir.....	422
v. Zararın giderilmesi taleplerinde TBK m.60'ın uygulanması söz konusu olabilir.	423
bb) Haksız rekabeti işleyen kimsenin elde ettiği menfaatin talep edilmesi (Menfaat devri talebi)	423
i. Burada TBK m.530'daki (ETBK m.414) gibi gerçek anlamda davalının elde ettiği kâr talep edilir.....	425
ii. Davalının haksız rekabet sonucunda elde ettiği menfaatin karşılığına hükmedilebilmesi için talepte bulunulmuş olması şarttır.....	426
iii. Menfaat devri sadece belirli haksız rekabet hallerinde talep edilebilir.	427
iv. Menfaat devri talep edilebilmesi için failin kusurlu olması zorunludur; ancak zararın doğmuş olması gerekli değildir.....	427
v. Menfaat devri talep edebilecek kimselerin tespiti	428
vi. Maddi zarar ile birlikte menfaat devri talebinde bulunulup bulunulamayacağı hususu.....	428
cc) Manevi tazminat talebi	429
3. Taraflar.....	431
a) Davacı	431

aa) Haksız rekabet sebebiyle müşterileri, kredisi, meslekî itibarı, ticari faaliyetleri veya diğer ekonomik menfaatleri zarar gören veya böyle bir tehlikeyle karşılaşabilecek olan kimse	432
bb) Müşteriler	433
cc) Mesleki ve ekonomik birlikler, sivil toplum kuruluşları, kamusal nitelikteki kurumlar	435
b) Davalı	437
aa) Haksız rekabeti gerçekleştiren	437
bb) Çalıştıran	438
i. Tespit, men (sona erdirmeye, önleme) ve eski hale iade davaları bakımından	438
ii. Tazminat davaları bakımından	439
cc) Basın, yayın, iletişim ve bilişim kuruluşları	440
i. Tespit, men (sona erdirmeye, önleme) ve eski hale iade davaları bakımından	440
ii. Tazminat davaları bakımından	442
dd) Hizmet sağlayıcıları	443
4. Görevli ve Yetkili Mahkeme	447
a) Görevli mahkeme	447
aa) Asliye Ticaret Mahkemesi	447
bb) İhtisas mahkemeleri (Fikri ve Sınai Haklar Mahkemesi)	447
cc) İş Mahkemesi	449
dd) Tüketici Mahkemesi	449
i. Genel Olarak	449
ii. Tüketici işlemlerinden doğan uyuşmazlıklar	454
iii. Tüketiciye yönelik uygulamalardan doğan uyuşmazlıklar	455
b) Yetkili Mahkeme	456
5. Mahkeme Kararının İlânı	457
6. Mahkeme Kararının Üçüncü Kişiler Hakkında İcrası	458
7. Zamanaşımı	460

II. Delil Tespiti	467
III. İhtiyati Tedbir	468
i. TTK’da hüküm bulunmayan hallerde HMK uygulanır	469
ii. Dava açma imkânına sahip olanlar aynı zamanda ihtiyati tedbir de talep edebilirler	469
iii. İhtiyati tedbir olarak alınabilecek önlemler.....	469
IV. Gümrüklerde El Koyma	472

§11 Cezai Sorumluluk

I. İlgili Hüküm.....	474
II. Kısa İzahat	475

EKLER

EK 1: 6762 s. TTK ile 6102 s. TTK’nın haksız rekabete ilişkin hükümleri (Karşılaştırmalı Olarak)	479
EK 2: 1986 tarihli Haksız Rekabete İlişkin İsviçre Federal Kanunu.....	493
EK 3: 12 Aralık 2006 tarihli Yanıltıcı ve Karşılaştırmalı Reklamlara ilişkin 2006/114/EC No.lu Yönerge.....	505
EK 4: 11 Mayıs 2005 tarihli Haksız Ticarî Uygulamalara İlişkin 2005/29/EC No.lu Yönerge	518
EK 5 : Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (İlgili Hükümler), Kanun Numarası: 6502, Kabul Tarihi: 7.11.2013, RG: 28.11.2013 - 28835.....	551
EK 6: Ticari Reklam ve Haksız Ticari Uygulamalar Yönetmeliği, RG 10.01.2015 - 29232	560